

Lehetőségek, ellentmondások

Építőművészek
a humánusabb környezetért

A hazai építést igencsak reflektorfénybe került az utóbbi időben. Elismerő és bíráló szavak kereszttüzében, egyre nehezedő körülmények között dolgoznak az építőművészek. Az elmúlt év májusában a Magyar Építőművészek Szövetségének közgyűlése Borvendég Béla Ybl-díjas építész, a DELTERV főmérnök-igazgatóhelyettesét választotta elnökül. Tőle kérdeztem, a szövetségnek milyen tervei, lehetőségei és esélyei vannak a mind gyakrabban fölmerülő ellentmondások föl-tárára, a nézetek ütköztetésére, a feladatok megoldására, építészeti és társadalmi párbeszédének elősegítésére?

A Magyar Építőművészek Szövetsége az egyetlen társadalmi szervezete a hazai építészeknek és a magyar építészetnek. Nem tömegszervezet, tagfelvételét színvonalas szakmai tevékenységhez köti. Így aztán az országban dolgozó, mintegy 5 ezer építészemből 1200 tagja van a szövetségnek, igaz viszont, hogy a tervezőépítészek száma kétezer, tehát minden második tagja szervezetünknek. A MÉSZ sokirányú szakmai munkát végez, részint a szakbizottságokban, részint a vidéken tevékenykedő helyi csoportok keretében belül. Az idők folyamán szoros szakmai együttműködést építettünk ki számos külföldi társszervezettel. A tavalyi közgyűlésen sok fősztálozó bírálta a jelen helyzet visszaható erőt, s a határozatok tükröztek szakmánk meggyőződését, hogy alapvető fordulatot kell elérni építészeti és társadalmi viszonyában, lényeges javulásnak kell bekövetkeznie a szakma gyakorlati feltételrendszerében. Szükség van az építészképzés reformjára. Módot kell találni, hogy a mind nagyobb számban nyugdíjba vonuló, de még alkotóképes építész tudása közkinccsé válhasson. Nem utolsósorban meg kell oldanunk építészeti örökségünk óvását, megőrzését. A szövetség, mint társadalmi szervezet természetesen nem vállalhatja magára az említett gondok megszüntetését, de körültekintő javasla-taival, alkotó támogatásával és aktív közreműködésével sokat tehet megoldásukért. A változó gazdasági környe-

zet például elkerülhetetlené teszi a tervezés intézményrendszerének korszerűsítését, szükségessé vált, hogy a tervezési jogosultság — miként a járművezetés esetében — személyre szóló legyen: fontos a tervezők közötti egészséges verseny-szellem, de ennek etikussá-ga, tisztasága fölött tényleges hatalomnak kell örködni; biztosítani kell a tervezőt megillető jogok — nem utolsósorban a szerzői jog — érvényrejtését, nemcsak az egyének, de az alkotások tekintetében is. Ilyen döntéseket vagy szervezeteket a MÉSZ nem hozhat létre, de javasolhatja, hogy segít előkészítésükben, föl-készíti és továbbképzési a szakembereket. Építészeti és társadalom párbeszédének rendszeresítése tétele érdekében szorosabban kell fűzni kapcsolatainkat egyéb szakmai és művészeti szövetségekkel, mindenképp a Hazafias Népfront országos és helyi szerveivel, fórumaival. A társadalom látás- és környezeti kultúrájának emelése olyan közös feladat, amelyben partnerünk lehet a sajtó, a rádió, a televízió. Végül is a szövetségnek nem lehet fontosabb feladata, minthogy segítse az építészeket abban, hogy jó épületek szülessenek és szorgalmazza az ehhez szükséges körülmények megteremtését. Ez hosszú, távoli és állandó cél, amely minden meg-határozza a részletes, rövid-távú és helyi feladatok sokaságát.

A Magyar Építőművészek Szövetségének szegedi csoportja a Békés és Csongrád megyében dolgozó építészeket fogja össze. Harminchét tagja közül egy a BEKÉSTERV munkatársa, a többiek Csongrád megyei alkotók. A csoport nemrégiben választott új elnököt Novák Istvánnak, a CSOMITERV tervező-építészek személyében. A MÉSZ szegedi csoportjának tevékenységéről, feladatairól a következőket mondta:

— A mi kollektívánk tevékenysége egyrészt kapcsolódik a Magyar Építőművészek Szövetsége általános elképzeléseivel, de minden esetben a terület adottságaiból indul ki és a helyi feladatokra koncentrálnak. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk Csongrád megyében, hogy az itteni építészek

már kivívták rangjukat, részesei az itteni kultúrának, ha még ezt országos viszonylatban nem is mondhatjuk el. Pedig Lukács Györgyöt idézve: „Csak az építész tudja egy kornak általános társadalmi létét direkt módon kinyilvánítani.” Történelmi fejlődésünk ellentmondásaiból adódóan meg-szakadt a társadalmi érdek és az építészeti kapcsolatok. A magánérv építkezés jórészt közösségi ellenőrzés nélkül folyik, s ha arra gondolunk, hogy a VI. ötéves tervben a megyében épülő lakások több mint 80 százaléka magánérvből készül, akkor egyik legfontosabb feladatunknak kell tekintenünk a környezetkultúra javításának ügyét. Az építészek sokat tehetnek az építészeti kultúra fejlesztéséért előadásokkal, városnéző séták vezetésével, kiállítások szervezésével, de részt vállalnak a Magán-tervezői Szakértő Bizottság munkájában is. Az országos helyzettől eltérően Csongrád megyében évek óta jól működő kapcsolat alakult ki a megyei tanács, a különböző művészeti ágak képviselői és az építészek között. Több megvalósult létesítmény bizonyította ennek Erdemes volna ezt a kialakult modellt szélesebb körben is alkalmazni. Megtörtént az építészeti és a társadalmi kapcsolat új szerű kapcsolatfelvétele, sajnos, még nem sikerült legalizálnunk az építészekkel együtt dolgozó társadalmi szervezetek együttműködésének anyagi és erkölcsi feltételrendszerét. A MÉSZ szegedi csoportja a képzőművész-szövetség területi szervezetével közösen rögzíti elképzeléseit az együttműködés továbbfejlesztésére. Mindezeket túl fontos feladatunknak tartjuk egy-egy jelentősebb terv közös meg-vitatását, a szövetségbe tömörült építészek folyamatos szakmai tájékoztatását, demokratikus fórumok teremtését. Ebben az átmeneti korban az építészek és az építészeti is keresi helyét, változó funkcióját, lehetőségeit. A szegedi építészek különböző generációinak képviselői eddig is bizonyították felkészültségüket, s meggyőződésem, hogy közös erő-vel ezután is egy humánusabb és emberibb környezet megteremtéséért fáradoznak.

Tandi Lajos

Szakszervezeti
eszmecsere

A SZOT vendégeként hazánkban tartózkodó háromtagú nyugatnémet szakszervezeti delegáció tegnap délelőtt Szegedre érkezett. A küldöttséget — amelynek vezetője dr. Heinz Schäfer, a Majna menti Frankfurtban megjelenő „Nachrichten” című gazdasági és szociálpolitikai folyóirat főszerkesztő-helyettese — a Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsának székházában dr. Agoston József, az SZMT vezető titkára fogadta. A kölcsönös ismerkedést követően a nyugatnémet vendégeket dr. Agoston József tájékoztatta meg-yenk életéről, és a szakszervezeti mozgalom munkájáról, soron levő felad-tairól.

Csongrád megyei látoga-tásuk részeként tegnap dé-lután a szegedi Felszabadu-lás Termelőszövetkezetben, ma csütörtökön pedig a Szegedi Szalmagyár és Hűskombinát központjában tesznek látogatást a nyugat-német szakszervezeti vezető-k. Mindkét územben első-sorban a szociálpolitikai munkával, a helyi szakszer-vezeti szervek ilyen irányú tevékenységével ismerked-nek a küldöttség tagjai. A delegáció ma este utazik vissza Budapestre.

Együttműködési
megállapodásA kereskedelmi kamara a tanács
munka segítségével

Két éve már, hogy fontos változások történtek a Magyar Kereskedelmi Kamara munkájában és szervezeté-ben egyaránt; jelentősen ki-bővült tevékenységi köre. Fő feladata, hogy elősegítse a vállalatok nemzetközi ke-reskedelemfejlesztő tevékenységét, hozzájáruljon a tag-vállalatok közös gazdasági munkájának javításához. A kamara minisztertanácsi ren-delet és alapszabálya szerint érdekközvetítő, -egyeztető és -képviseleti feladatokat lát el. A tagvállalatok telep-hely szerinti testületei a te-rületi összekötő bizottságok, így a dél-alföldi is segítik a helyi gazdasági irányító szer-veket gazdaságpolitikai fel-adataik megvalósításában, az exportlehetőségek feltárá-sában és a határ menti gazda-sági kapcsolatok fejlesztésé-ben.

Szerdán délelőtt a megyei tanács székházában együtt-működési megállapodást írt alá Szabó Sándor, a megyei tanács elnöke és Juhász Géza, az MKK dél-alföldi ösz-szekötő bizottságának elnö-ke. A megállapodás értelmé-ben a jövőben együttműköd-

nek a hosszú és középtávú, valamint az éves tervezési munkában a területfejlesz-tési feladatok végrehajtásá-ban. A kölcsönös érdeklő-désre számot tartó kérdése-kben előzetes tájékoztatást nyújtanak, hogy az állás-foglalások, konkrét javasla-tok az észrevételek figyelem-bevételével kerüljenek ki-dolgozásra. A kamara ösze-kötő bizottsága javaslataival segíti a tanács munkáját, tolmácsolja a vállalatok vé-lemléseit és támogatja nem-csak a vállalatfelügyeleti, az operatív gazdaságsszervezői tevékenységet, hanem felké-résre közreműködik a fel-adatok ellátásában. Viszont a tanács szakkérdések meg-tárgyalásakor kéri az ösze-kötő bizottságot, hogy mű-ködjön közre a testületek, a munkabizottságok tevéken-ségében.

Az együttműködési megá-lapodás aláírása alkalmával kifejezésre juttatták azon meggyőződésüket, hogy to-vább erősödjék és eredmé-nyesebbé váljon a tanácsok, s a kereskedelmi kamara ösz-szekötő bizottságának közös munkája.

Talpra, Győző!

Színes magyar film. Ír-ta: Sükösd Mihály. Fény-képezte: Jankura Péter. Zene: Tamássy Zdenkő. Rendezte: Szörényi Rezső. Főbb szereplők: Helyey László, Vajda László, Bod-nár Erika, Temessy Hédi.

Azt álmodtam, hogy két macska voltam és játszo-tam egymással — Karinthy Frigyes e híressé lett mon-da (a forrás megjelölése nélkül) el is hangzik a film legelején. Vélhetjük netán programnyilatkozatnak? Az első félóra láttán alig: szür-realistikus játék, a manap-ság oly divatos polgárpuk-kasztó alaphelyzettel indít-atva, közhelybástyákra építve, a szövegeket és a tipikus vagy annak vélt élet-helyzeteket karikírozandó. Azután növekvő erővel ki-bomlik valami — ami tün-et-regisztráló jelzésnek, társa-dalmi szimptóma-gyűje-ménynek, tágabb értelemben a mai magyar értelmiség át-fogó igényű megmérettetésé-nek is fölfogható. Igencsak nem mindegy tehát — mindez milyen minőségi elő-jellel.

Szörényi Rezső — BUEK című filmje óta tudjuk — ama, még fiatalnak számító rendező közé tartozik, kiknek nem csekély szerepe van abban a munkában, melynek eredményeként Európa-szerte a mai magyar filmet a radikális önvizsgá-latot folytató közép-európai művészetek között tartják számon. Szörényi most is az értelmiséget szemléli, e ré-teg „proletárjainak” ürügyén. Két macska groteszk játé-kának briliánsan gazdag eszköztárával, a látomásos világtól a játékos villanások-ot át történelmi realizmus igényét tükröző jelenetekig. Ennyi műfaji elemet egyet-len módon lehetséges kohe-rens alkotássá tömöríteni: a mondandó koncentrált föl-mutatóásával. Hogy a zava-rosnak ható képegyvelegből határos és logikus végső üzenetet halljunk meg mind-annyian.

Szó se róla: mindez sike-rül is. Győző és Gábor (Helyey László és Vajda László szemléletmást nagy játékkedvvel megformált

jelképfigurái) egyetlen, „az” értelmiség metaforájának nevezhető. Tében időben többszörös síkon egymásba úsztatott-szétválasztott macs-kakként játszadoznak, e fantáziasorozat azonban gondolatilag egyre egyértel-műbb lesz: a mai nyugalom-éveseknek az 1945-től máig tartó magyar történelem vé-resen komoly stációin meg-edződött-megrothadt lehe-téges közérzetmodelljeit péld-dazzák. Ezt járja körül a film, ügyes, egyre feszesebb és gyorsuló tempójú üte-mekben. És egyre gyanúsab-ban. Mert lehet itt beszélni kérem mindenről, mi ma sznob értelmiségi körökben decens: értékvesztettségről és stílusatlanságról, történe-mileg meghatározott devian-ciáról és tipikusnak vélhető életmodellekről, szalonképe-sen megfogalmazott Rákosi-kritikával, hatvanas évekbeli zavaros Guevara-mitosszal és kommunaalakítással — a sor (stílusosan) éjszakákon át folytatható, ajánlott ital a fővárosban whisky vagy francia konyak, vidéken

csereznye vagy házipálín-ka S e ponton kerülnék veszedelmesen közel a manipu-latív blöblihez: ahhoz a blöf-fhöz, ami — minden le-sajnáló, minden komolyan veendő ügyre legyintő, ügyesen analízisnek látszó megközelítést takar. Valójá-ban pedig — veszélytelen üresség tátong a komoly társadalmi vizsgálódás igénye mögött.

Ne bölgjön és ne hóbörög-jön — éneklük végső tanu-sággként a befejező képsoro-kon. Lecsúszott operaénekes és szerencsétlen biztosítási ügynök kettősebből, lám, imígyen lehet újjifelemelő nagybácsis jó tanácsot adni a (megiscsak) igen sok min-denre hivatott mai magyar értelmiségnek. Rádásul a jelmondat még csábító is le-het: valóban, sem búma-gyarkodva bögni, sem hóbörögni nem kell. Hanem ten-ni, „erőnk szerint a legne-mesbekért”. Naivak hihe-tik: a film is erre felé mutat. Milyen kár, hogy nem igaz.

Domonkos László

Több hely, mint pályázó

Főleg a kórházakban várják a kezdő orvosokat

Február közepén teszik közzé az orvostudományi egyetemeken a pályakezdő orvosoknak szánt munka-helyek jegyzékét. Miként dr. Lukács Jenő, az Egész-ségügyi Minisztérium főosztá-lyvezetője elmondta, az egészségügyi intézmények az „általános orvosoknak csaknem 900 állást hirdet-nek, mintegy 20 százalékkal többet, mint amennyi a pá-lyázó fiatalok száma. Az al-talános orvosi karokon ugyanis az idén mintegy 900 magyar hallgató fejezi be tanulmányait, közülük azon-ban 150 társadalmi ösztön-díjas, nem vesz részt a pá-lyázaton, mert már megkö-tötte a munkaszerződését.

Főleg a kórházakba vár-jak a végző fiatal orvoso-kat és a tavalyi pályázók közül azokat, akik még nem helyezkedtek el. Az 1981-82-es tanévben végzett csaknem ezer orvos közül ugyanis mintegy 40 még nem vállalt állást, bár egy évvel ezelőtt is jóval több volt a megpályázható hely, mint amennyi a pályázó,

Sokan ragaszkodtak a bel-gyógyász, a gyermekgyó-gyász, a szülész, a sebészor-vos szakmához, mivel azon-ban ezekben nem kaphat-tak helyet mindannyian, nem érték be más szakmá-val, így több mint 300 állás — köztük 65 budapesti — betöltetlen maradt. Az ifjú fogorvosok 77,5 százaléka helyezkedett el, huszonöt-en nem kezdték meg pályájuk-at, miközben 80 munká-helyre hiába vártak a fog-orvosok. Az idén végző és tavaly óta várakozó 128 pá-lyázatra jogosult fogorvos-nak 150 állást ajánlanak — főleg vidéken. Budapesten és Pest megyében csak né-hányat.

Az érdekeltek március 4-ig fontolgathatják, melyik munkahelyet válasszák, az-után pályázhatnak — egy-szerre több helyre. Az in-tézmények a pályázók ta-nulmányi eredményét, az egyetemeken ajánlását figye-lembe véve döntenek el: kit vagy kiket alkalmaznak. A pályázatok elbírálása nem csekély feladat — mondót-

ta a főosztályvezető —, his-szen azokba az intézme-nyekbe, ahol, belgyógyász, gyermekgyógyász, szülész, sebészorvos állást kínálnak, akár nyolcvan is jelen-kezhetnek.

Azokat az állásokat, ame-lyeket a pályázattal április végéig nem töltenek be, új-ra folyamatosan meghirde-tek november 30-ig.

A helyi tanácsok anyagi-lag támogatják a pályakez-dő orvosokat: letelepedési segélyt, több helyen lakást, a kiváló tanulóknak az al-talagosnál több fizetést ad-nak.

A gyógyszerészek állaspá-lyázata ebben a hónapban fejeződik be: 190 hely köz-ül válogathatnak a végzők, akik jelenleg az államvizs-gát megelőző gyakorlaton vesznek részt. Azok a gyógyszerészek-hallgatók, aki-ek idén kezdik meg állam-vizsgás gyakorlatukat, szep-temberben ismerhetik meg az ajánlott munkahelyeket. A tanácslatot szert az ifjú gyógyszerészek valamennyi-en időben elhelyezkednek.